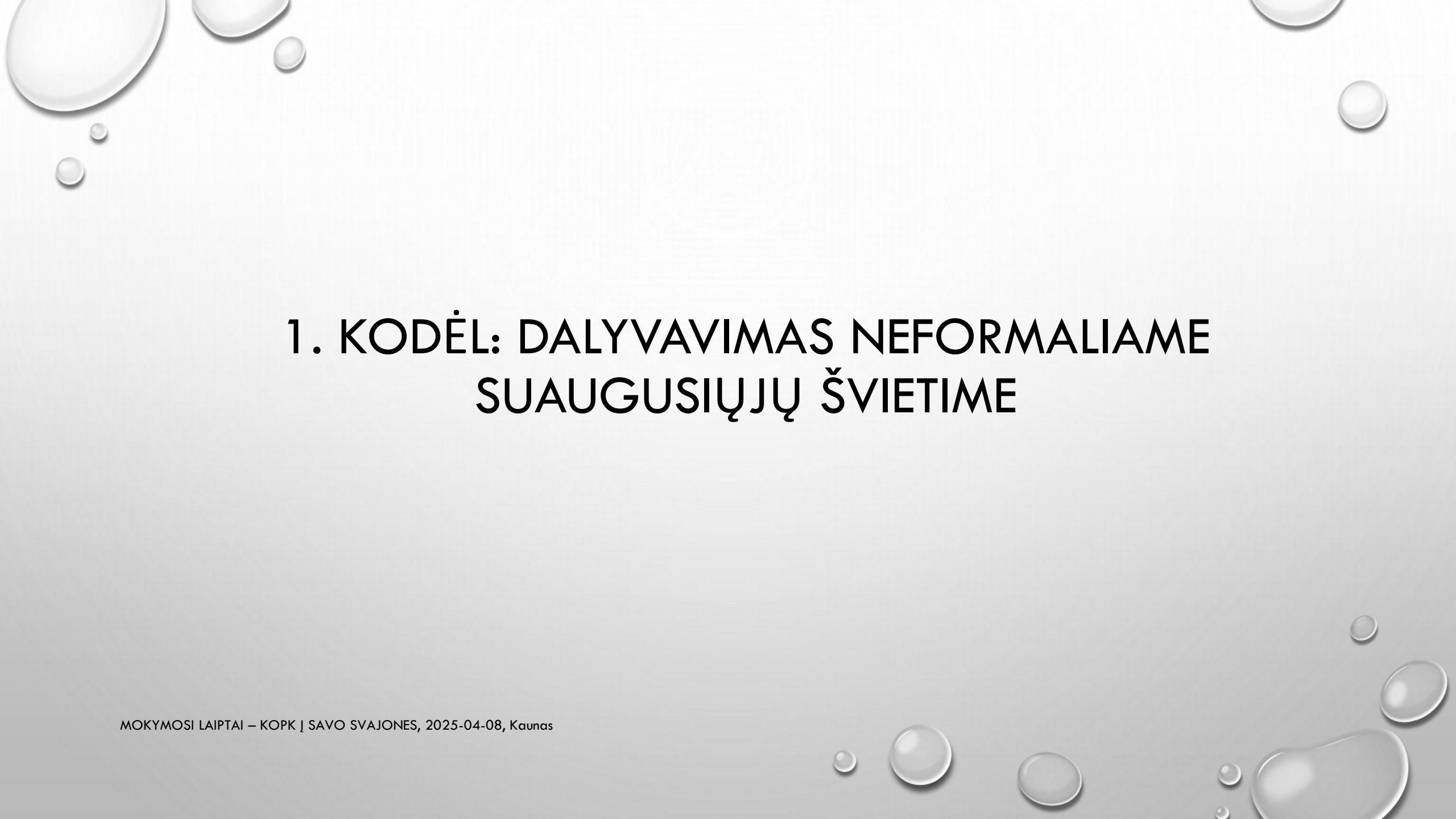

SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO KOORDINATORIAI SAVIVALDYBĖSE: LŪKESČIAI IR KASDIENYBĖ

VILMA TUBUTIENĖ, LŠSA VALDYBOS NARĖ, „EPALE“ EKSPERTĖ,
ŠIAULIŲ KOMPETENCIJŲ CENTRO DIREKTORĖ

TURINYS

1. KODĖL (DALYVAVIMAS NEFORMALIAME SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIME)
2. KAIP (APKLAUSOS METODIKA, LAIKOTARPIŠ, BŪDAS)
3. KAS (APKLAUSOS DUOMENYS - KOKIA NŠS KOORDINATORIŲ KASDIENYBĖ)
4. KUR (APKLAUSOS IŠVADOS IR PAMĄSTYMAI)

1. KODĖL: DALYVAVIMAS NEFORMALIAME SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIME

KODĖL SAVIVALDYBĖ?

- LIETUVOS PAŽANGOS STRATEGIJOJE „LIETUVA 2030“ VIENU IŠ SVARBIAUSIŲ VEIKSNIŲ, LEMIANČIŲ VISUOMENĖS VYSTYMOSI PROCESUS, NURODOMA **GERAI IŠVYSTYTA IR SĖKMINGAI VEIKIANTI MOKYMOSI VISĄ GYVENIMĄ SISTEMA**.
- ŠVIETIMO ĮSTATYME NEFORMALUSIS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMAS IR TĘSTINIS MOKYMASIS YRA IŠSKIRTI KAIP VIENI IŠ ŠIOS SISTEMOS ELEMENTŲ, SUDARANČIŲ **SĄLYGAS PILIEČIUI NUOSEKIAI RINKTIS ASMENINĮ AR PROFESINĮ TOBULĖJIMO KELIĄ**.
- NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOSI ĮSTATYME APIBRĖŽIAMY PAGRINDINIAI NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOSI TIKSLAI: „**ATSIŽVELGIANT Į VALSTYBĖS VYKDOMĄ KRYPTINGĄ MOKYMOSI VISĄ GYVENIMĄ PLĖTROS POLITIKĄ, NUSTATYTAS VEIKLOS KRYPTIS IR PLĖTROS GAIRES, SUDARYTI SĄLYGAS ASMENIUI TENKINTI SAVIŠVIETOS POREIKIUS, LAVINTI KŪRYBINES GALIAS IR GEBĖJIMUS, ĮGYTI KOMPETENCIJŲ IR JAS TOBULINTI, TAPTI AKTYVIU DEMOKRATINĖS VISUOMENĖS NARIU**“.
- VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYME YRA APIBRĖŽIAMY SAVIVALDYBIŲ ĮSIPAREIGOJIMAI MOKYMOSI VISĄ GYVENIMĄ SISTEMOJE ĮGYVENDINANT SAVARANKIŠKĄ NEFORMALIOJO ŠVIETIMO FUNKCIJĄ – **ORGANIZUOTI NEFORMALŲJĮ SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMĄ SAVO TERITORIJOJE**.

2023 M. PAGAL MOKYMOSI VISĄ GYVENIMĄ RODIKLĮ PASIEKTAS LIETUVOS PAŽANGOS STRATEGIJOS „LIETUVA 2030“ SIEKINYS

- NUMATYTA 2020 M. 18-A, O 2030 M. – NE ŽEMESNĖ NEI 17-A VIETA
- 2020 M.-16-A; , 2023 M. - 17–18-A VIETOS (DRAUGE SU LATVIJA)

2023 M. MOKYMOSI VISAŲ GYVENIMĄ RODIKLIS LIETUVOJE
BUVO 2 PROC. PUNKTAIS MAŽESNIS UŽ ES VIDURKĮ PER 4
SAVAITES PAGAL FORMALIOJO IR NEFORMALIOJO ŠVIETIMO
PROGRAMAS BESIMOKIUSIŲ 25–64 METŲ ASMENŲ DALYS
(PROC.) ES ŠALYSE

Švietimas Lietuvoje 2024

2. KAIP: APKLAUSOS METODIKA, LAIKOTARPIS, BŪDAS

APKLAUSA

- KLAUSIMYNAS:

- **SANDARA:** 1. BENDRA INFORMACIJA (4 KL.), 2. VEIKLOS SRITYS IR APIMTYS (3 KL.), 3. BENDRADARBIAVIMAS IR PARTNERYSTĖS (4 KL.), 4. PLANAVIMAS IR REZULTATAI (4 KL.), 5. IŠTEKLIAI IR IŠŠŪKIAI (2 KL.), 6. GEROSIOS PRAKTIKOS IR PAVYZDŽIAI (2 KL.), 7. POREIKIAI (2 KL.), 8. PASIŪLYMAI.
- **KLAUSIMŲ TIPAI:** TRUMPOJO ATSAKymo KLAUSIMAI, ILGO ATSAKymo KLAUSIMAI, PASIRINKIMŲ KLAUSIMAI (MULTIPLE CHOICE, CHECKBOXES), IŠSKLEIDŽIAMIEJI SĄRAŠO KLAUSIMAI (DROPDOWN).
- **DUOMENŲ RINKIMŲ BŪDAS:** GOOGLE FORMOS NUORODA
- **LAIKOTARPIS:** 2025-03-24/2025-04-04

- RESPONDENTAI (N=59):

- IŠ 58 SAVIVALDYBIŲ (VISO SAVIVALDYBIŲ – 60)
- 59 SPECIALISTAI IŠ SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS (ŠV. SKYRIAUS) ARBA ŠVIETIMO PAGALBOS INSTITUCIJOS
- 50% ŠIOJE SRITYJE DIRBA 5 IR DAUGIAU M., LIKUSIEJI MAŽIAU NEI 54 M.
- TIK 10 % (N=6) NSŠ KOORDINAVIMAS YRA PAGRINDINĖ FUNKCIJA

3. KAS: NŠS KOORDINATORIŲ KASDIENYBĖ PAGAL APKLAUSOS DUOMENIS

APIBENDRINANT GALIMA TEIGTI (1)

1. **Struktūros įvairovė:** savivaldybėse NSŠ organizavimo modeliai svyruoja nuo pilno etato koordinatorių iki ad hoc grupių, o kai kuriose – oficialių pozicijų net nėra.
2. **Nestabilus finansavimas:** tvari ir nuolatinė parama (pvz., savivaldybės biudžeto programos, tarptautiniai projektai) yra esminė sėkmingai veiklai, tačiau riboti ištekliai stabdo iniciatyvų plėtrą.
3. **Tarpinstitucinis bendradarbiavimas:** įgyvendinant NSŠ glaudus ryšys tarp įvairių suinteresuotųjų šalių (savivaldybių administracijų, švietimo centrų, bibliotekų, kultūros įstaigų, NVO) yra būtinas, tačiau bendradarbiavimo pobūdis ir lygis savivaldybėse skiriasi.

APIBENDRINANT GALIMA TEIGTI (2)

4. **Nacionalinio koordinavimo spraga:** nors kai kurios savivaldybės turi savo koordinacijos grupes, vieningos nacionalinės sistemos vis dar trūksta, todėl regioninės iniciatyvos gali persidengti.
5. **Žmogiškųjų išteklių trūkumas:** kvalifikuotų lektorių, metodininkų ir NSŠ koordinatorių trūkumas apriboja veiklos kokybę ir strateginį planavimą.
6. **Administraciniai sunkumai:** renginių planavimas, logistikos derinimas ir partnerių paieška kelia nemažai biurokratinės naštos, apsunkindami veiklos vykdymą.
7. **Dalyvių motyvacijos problemos:** kai kuriais atvejais per didelis renginių skaičius lemia besimokančiųjų skeptiškumą bei mažesnį įsitraukimą.

APIBENDRINANT GALIMA TEIGTI (3)

8. **Kompetencijų kėlimas ir inovacijų diegimas:**
nuolatiniai mokymai, seminarai ir tarptautinės stažuotės yra būtini NSŠ koordinatoriams bei teikėjams, kad diegtų naujas mokymo metodikas ir gerintų paslaugų kokybę.
9. **Bendruomenės ir valdžios įsitraukimas:**
savivaldybių ir vietos institucijų susidomėjimas bei bendradarbiavimas stiprina NSŠ iniciatyvas, tačiau jų lygis skiriasi tarp regionų.
10. **Veiklų planavimas:** sėkmingas NSŠ veiklos įgyvendinimas reikalauja nuoseklaus strateginio planavimo, išteklių paskirstymo ir nuolatinio grįžtamojo ryšio rinkimo, kad būtų galima išvengti renginių persidengimo.

APIBENDRINANT GALIMA TEIGTI (4)

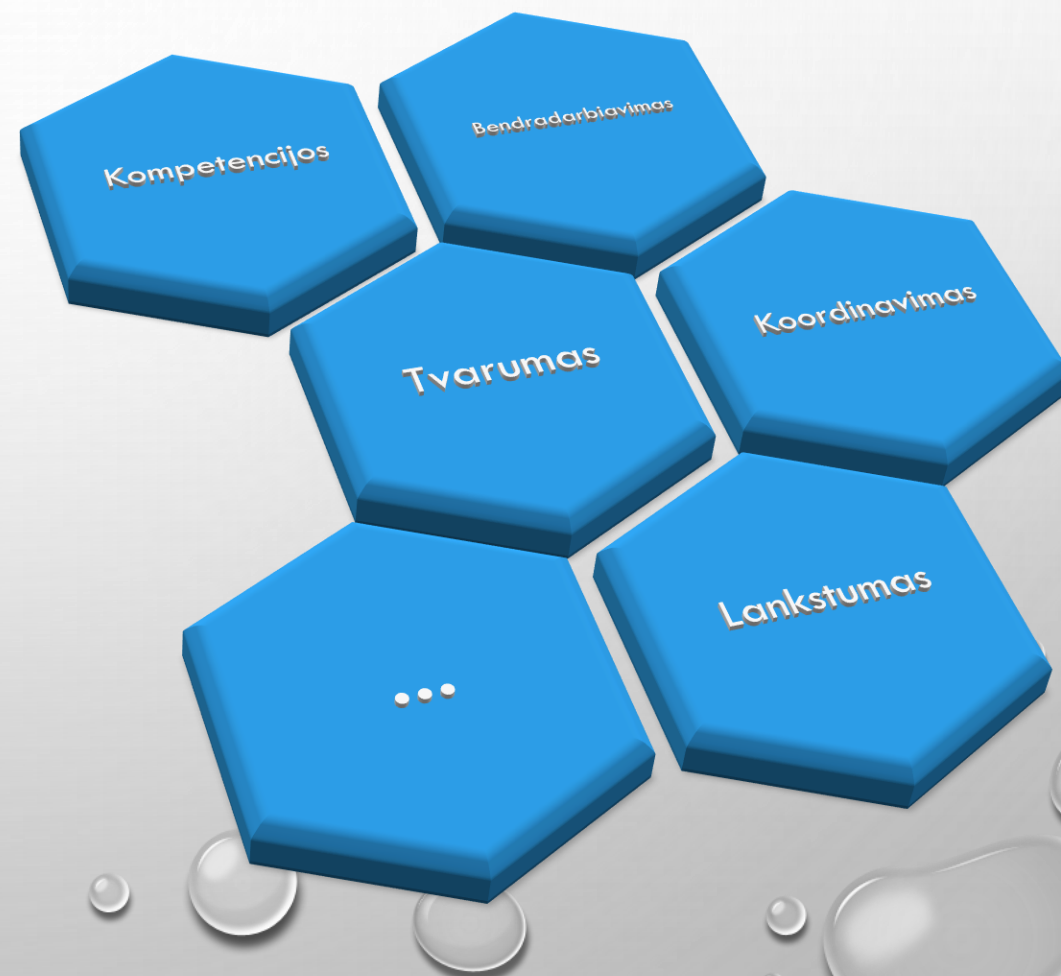
11. **Tikslinių grupių poreikių analizė:** veiklos orientuotos į įvairias tikslines grupes (senjorus, specialistus, imigrantus ir pan.), tačiau nuosekli poreikių analizė dar nėra visiškai integruota.
12. **Informacijos sklaidos ir viešinimo iššūkiai:** efektyvus viešinimas ir centralizuota informacijos sklaida yra būtini, tačiau trūksta vieningos komunikacinės sistemos, kuri padėtų pritraukti daugiau dalyvių ir geriau skleisti veiklų rezultatus.
13. **NSŠ organizavimas savivaldybėse – tai daugiasluoksnis procesas:** sėkmę lemia nuoseklus planavimas, stabilus finansavimas, tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir tikslinių grupių poreikių atitikimas. Nors iššūkiai (pvz., administraciniai sunkumai, žmogiškųjų išteklių trūkumas ir bendradarbiavimo barjerai) vis dar egzistuoja, teigiami pavyzdžiai rodo, kad tinkamai integruota sistema gali paversti šiuos sunkumus į galimybes – net jei kartais reikia improvizuoti su šypsena!

4. KUR: APKLAUSOS IŠVADOS IR PAMAŠTYMAI

REKOMENDACIJOS NSŠ EKOSISTEMOS VYSTYMU

- **Tvarus finansavimas ir išteklių tausoymas:**
siekti nuolatinio ir tvaraus finansavimo, kuris leistų įsteigti NSŠ koordinatoriaus pozicijas bei pritraukti kvalifikuotą personalą.
- **Tarpinstitucinis bendradarbiavimas:**
plėtoti glaudų bendradarbiavimą tarp savivaldybių, švietimo centrų, bibliotekų, kultūros įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų; dalintis patirtimi, resursais ir gerosiomis praktikomis.
- **Lankstūs ir tikslingi mokymo formatai:**
taikyti įvairias mokymo formas (kontaktines, nuotoline, mišrias), kurios būtų pritaikytos skirtingų tikslinių grupių poreikiams, bei nuolat rinkti grįžtamąjį ryšį, kad būtų galima tobulinti siūlomą turinį.

REKOMENDACIJOS NSŠ EKOSISTEMOS VYSTYIMUI

- **Nacionalinio koordinavimo stiprinimas:**
skatinti sukurti vieningą nacionalinę NSŠ veiklų koordinavimo sistemą, kuri integruotų savivaldybių iniciatyvas ir užtikrintų, kad nacionalinės gairės būtų atitiktos regioniniams poreikiams.
- **Kompetencijų kėlimas ir inovacijų diegimas:**
organizuoti mokymus ir seminarus NŠS koordinatoriams bei teikėjams, kad būtų ugdomos jų metodinės ir praktinės kompetencijos, ir diegti naujas inovatyvias mokymo metodikas, padedančias gerinti dalyvių įsitraukimą ir paslaugų kokybę.
- **Vieninga informacinė sistema viešinimui:**
sukurti centralizuotą platformą, apjungiančią renginių tvarkaraščius, dalyvių atsiliepimus, gerąsias praktikas ir socialinių tinklų integraciją – tarsi didelį skaitmeninį skelbimų skydą, kur NŠS superherojai galėtų demonstruoti savo sėkmes ir įkvėpti visus!

O KAS, JEI:

- **Koordinatoriai kaip superherojai:** kiekviena savivaldybė turi savo NSŠ superherojų – pilno etato koordinatorių, kuris ne tik koordinuoja, bet ir spinduliuoja, kai planai vyksta sklandžiai.
- **Finansiniai resursai kaip skani kava:** lėšos į NSŠ programų įgyvendinimą teka kaip šviežia, aromatinga kava – niekas nenori dirbti su šalta kavos puodeliu!
- **Bendradarbiavimas kaip gerai suplanuotas pokštas:** partnerystės tampa tokios neįtikėtinai sėkmingos, kad biurokratinės kliūtys tik nusijuokia ir pasiduoda.
- **Mokymai, kurie priverčia šypsotis:** mokymo programos tokios įdomios, jog net miegojimo režimu esantys dalyviai užsikrečia šypsena ir entuziazmu.
- **Sistema, kuri veikia be triukšmo:** administraciniai sunkumai ištirpsta lyg netaiklūs pokštai, o kiekviena iniciatyva sulaukia savo triumfo akimirkos.

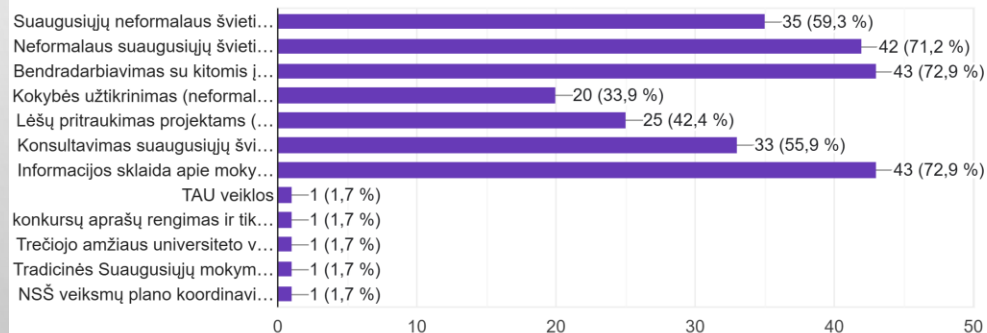

KAI KURIOS INFORMATYVIOS APKLAUSOS DETALĖS

NSŠ KOORDINATORIŲ VEIKLOS SRITYS

2.1. Pagrindinės Jūsų veiklos sritys organizuojant neformalųjį suaugusiųjų švietimą (pažymėkite kelias svarbiausias ir, jei reikia, papildykite):

59 atsakymai

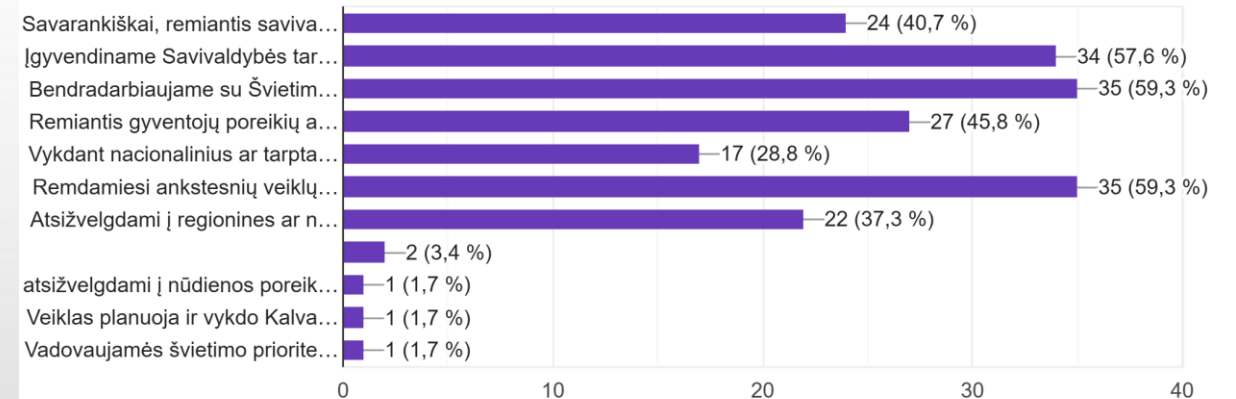

- TARPINST. BENDRADARBIAVIMAS 73 %
- INFORMACIJOS SKLAIDA 72 %
- VEIKLŲ PLAN. IR ĮGYVENDINIMAS 71 %
- POREIKIŲ TYRIMAS 59%
- KONSULTAVIMAS 56 %
- LĖŠŲ PRITRAUKIMAS 42 %
- KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS 34 %

NSŠ VEIKLŲ PLANAVIMAS

- **DAUGIAUSIA** RESPONDENTŲ VEIKLAS PLANUOJA VADOVAUDAMIESI **REGIONINIAIS AR NACIONALINIAIS DOKUMENTAIS** (59,3 %) BEI **SAVIVALDYBĖS TARYBOS PATVIRTINTAIS PLANAIS** (57,6 %).
- **APIE PUSĖ** BENDRADARBIAUJA SU ŠVIETIMO SKYRIUMI (49,2 %) ARBA REMIASI ANKETINIŲ TYRIMŲ REZULTATAIS (42,4 %).
- **SAVARANKIŠKAS PLANAVIMAS** (REMIANTIS SAVA PATIRTIMI) IR DALYVAVIMAS NACIONALINIUOSE AR TARPTAUTINIUOSE PROJEKTUOSE - ABU SUDARO APIE 40 % PASIRINKIMŲ.
- **TIESIOGINIS GYVENTOJŲ POREIKIŲ ATLIEPIMAS** – NURODOMAS REČIAU (28,8 %).

4.1. Kaip planuojate neformaliojo suaugusiųjų švietimo veiklas? (pažymėkite kelis svarbiausius)
59 atsakymai

NSŠ KOORDINAVIMO TENDENCIJOS SAVIVALDYBĖSE

- **INTEGRACIJA SU ESAMOMIS STRUKTŪROMIS:** KAI KURIOSE SAVIVALDYBĖSE NSŠ VEIKLOS PLANAVIMAS VYKDOMAS PER ESAMAS INSTITUCIJAS (PVZ., SAVIVALDYBĖS ŠVIETIMO SKYRIŲ ARBA ŠP CENTRĄ).
- **SUDARYTOS NŠC GRUPĖS:** OFICIALIAI PATVIRTINTOS NSŠ KOORDINACINĖS GRUPĖS (PVZ., PASVALIO, VARĖNOS, VILKAVIŠKIO, DRUSKININKŲ IR KT.), KURIŲ SPRENDIMAI YRA PATARIAMOJO ARBA REKOMENDACINIO POBŪDŽIO, ĮTRAUKIANT ŠVIETIMO SKYRIŲ, BIBLIOTEKAS, MUZIEJUS IR KT.
- **AD HOC DARBO GRUPĖS:** KOORDINAVIMAS VYKDOMAS SUDARANT LAIKINĄ DARBO GRUPĘ, KAI REIKIA RENGTI NAUJĄ VEIKSMŲ PLANĄ.
- **NEPAKANKAMA KOORDINACIJA:** YRA SAVIVALDYBIŲ, KURIOSE NĖRA SUDARYTA NSŠ KOORDINACINĖS GRUPĖS ARBA INFORMACIJA APIE JĄ NĖRA PATVIRTINTA.

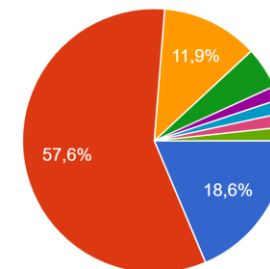
DALYVIŲ ĮSITRAUKIMAS Į NSŠ VEIKLAS

- **DAUGIAUSIA (APIE 58 %)** APKLAUSTŲJŲ ĮVARDIJA „VIDUTINĮ“ DALYVIŲ ĮSITRAUKIMĄ – **DALYVIŲ YRA, TAČIAU DALIES POTENCIALIŲ BESIMOKANČIŲJŲ NEPAVYKSTA PRITRAUKTI.**
- **BEVEIK PENKTADALIS (APIE 19 %)** RESPONDENTŲ SUSIDURIA SU „MAŽU“ ĮSITRAUKIMU, TEIGDAMI, KAD DAŽNAI TRŪKSTA DALYVIŲ.
- **APIE 12 %** APKLAUSTŲJŲ NURODO „LABAI DIDELĮ POVEIKĮ“ – JŲ VEIKLOSE AKTYVIAI DALYVAUJA DAUG ŽMONIŲ, O SIŪLOMAS TURINYS ATLIEPIA POREIKIUS.
- LIKUSIEJI (**APIE 11 %**) PAŽYMI, KAD VEIKLAS PRADĖJO NESENIAI ARBA JOMS SUNKU ĮVERTINTI REZULTATUS

TAI RODO, KAD TIK DALIS SAVIVALDYBIŲ AR ORGANIZACIJŲ SUGĖBA EFEKTYVIAI PRITRAUKTI DALYVIUS, TAČIAU DAUGELIUI VIS DAR KYLA IŠŠŪKIŲ UŽTIKRINANT **NUOSEKLESNĮ, PLATESNĮ GYVENTOJŲ ĮSITRAUKIMĄ.**

4.3. Kaip vertinate dalyvių įsitraukimą į jūsų vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo veiklas? (pasirinkite vieną labiausiai atitinkantį teiginį)

59 atsakymai

- Labai didelis poveikis – aktyviai dalyvauja daug žmonių, veiklos atliepi...
- Vidutinis – sulaukiame dalyvių, tačiau ne visi mokymai ar veiklos yra vienodai a...
- Mažas – dažnai trūksta dalyvių susido...
- Kol kas sunku vertinti – veiklas vykdo...
- Veiklos pradėtos vykdyti tik 2025 m. R...
- Jei TAU veikla- 1 ataskymas, jei sua...
- Rajone yra 3 Trečiojo amžiaus univers...
- Didelis dalyvių įsitraukimas yra trečiojo...

KLIŪTYS ORGANIZUOJANT NSŠ

1. ORGANIZACINIAI IŠŠŪKIAI:

LAIKO IR FINANSŲ STOKA, DIDELĖ ORGANIZACINĖ NAŠTA (RENGINIŲ PLANAVIMAS, LOGISTIKOS DERINIMAS) BEI PARTNERIŲ IR BENDRADARBIAVIMO STOKA

2. ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ STYGIUS:

TRŪKSTA KVALIFIKUOTO PERSONALO, LEKTORIŲ IR AKTYVIŲ NSŠ KOORDINATORIŲ – DAŽNAI KOORDINATORIAI APSIRIBOJA TIK VEIKLŲ KOORDINAVIMU, O NE JŲ ORGANIZAVIMU

3. VEIKLOS PASIŪLOS IR DALYVIŲ ĮSITRAUKIMO PROBLEMOS:

RENGINIŲ PERSIDENGIMAS, DALYVIŲ SKEPTIŠKAS POŽIŪRIS BEI ORGANIZATORIŲ PERVARGIMAS

KAS LEMIA NSŠ VEIKLŲ SĖKMĘ

SĖKMINGIAUSIAI NSŠ ORGANIZUOJANČIOS SAVIVALDYBĖS AKCENTUOJA BŪTINYBĘ **TURĖTI PAREIGYBĘ**, PABRĖŽIA NUOLATINĖS SUAUGUSIŲJŲ MOKYMOSI **POREIKIŲ ANALIZĖS, AKTYVAUS BENDRADARBIAVIMO BEI TVARAUS FINANSAVIMO SVARBĄ.**

TAIP PAT IŠSKIRIAMAS **BENDRUOMENIŲ IR VALDŽIOS INSTITUCIJŲ ĮSITRAUKIMO IR PALAIKymo REIKŠMINGUMAS.**

- DIDŽIAUSIAS „LABIAUSIAI TRŪKSTA“ RODIKLIS PASTEBIMAS **PROJEKTŲ RAŠYMO IR FINANSŲ VALDYMO SRITYSE** .
- „IŠ DALIES TRŪKSTA“ DAŽNIAUSIAI SIEJAMA SU **ANDRAGOGIKOS, ORGANIZAVIMO IR SKAITMENINIŲ KOMPETENCIJŲ TOBULINIMO** POREIKIU.
- BENDRAVIMO IR PSICHOLOGINIŲ GEBĖJIMŲ STOKA DAŽNIAU ĮVERTINAMA KAIP „IŠ DALIES TRŪKSTA“ ARBA „NETRŪKSTA“, O TAI RODO, KAD ŠIOSE SRITYSE SITUACIJA KIEK GERESNĖ.

SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO KOORDINATORIAI SAVIVALDYBĖSE: LŪKESČIAI IR KASDIENYBĖ

DĖKOJU UŽ DĖMESĮ!

VILMA TUBUTIENĖ

TUBUTIENE@GMAIL.COM